

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มุ่งศึกษาภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยมีลำดับขั้นวิธีการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและครูผู้สอน ระดับช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ปีการศึกษา 2549 รวมทั้งสิ้น จำนวน 1,417 คน จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 115 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,302 คน จากสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 115 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan : อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์ 2540: 303) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 92 คน และครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 จำนวน 297 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 389 คน โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

จำนวน โรงเรียน	ประชากร		รวม	กลุ่มตัวอย่าง		รวม
	ครูผู้สอน	ผู้บริหาร		ครูผู้สอน	ผู้บริหาร	
115	1,302	115	1,417	297	92	389

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบวัดภาวะผู้นำ(Multifactor Leadership Questionnaire) ของบาสและอโวลิโอ (Bass and Avolio) ซึ่งประเสริฐ สมพงษ์ธรรม (2538) ได้แปลและนำไปใช้ในการวิจัย โดยผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามดังกล่าวมาปรับปรุงข้อความบางรายการให้เหมาะสมกับสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 2 ฉบับ คือ แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 และแบบสอบถามสำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดตอบเลือก(Check list) ใช้สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ ใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำนวน 60 ข้อ ประกอบด้วย

1) แบบภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน จำนวน 20 ข้อ จำแนกเป็น

(1) ด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ จำนวน 10 ข้อ

(2) ด้านการบริหารแบบวางเฉย จำนวน 10 ข้อ

2) แบบภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ	จำนวน 40 ข้อ จำแนกเป็น
(1) ด้านความมีบารมี	จำนวน 10 ข้อ
(2) ด้านการคล้อย	จำนวน 10 ข้อ
(3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	จำนวน 10 ข้อ
(4) ด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน	จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า ใช้สำรวจความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้นที่ 1-2 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 จำนวน 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. ด้านความสามารถในการพัฒนางาน	จำนวน 5 ข้อ
2. ด้านความสามารถในการพัฒนาบุคลากร	จำนวน 5 ข้อ
3. ด้านความสามารถในการพัฒนาองค์กร	จำนวน 5 ข้อ
4. ด้านความสามารถในการบริการ	จำนวน 5 ข้อ

2.2 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำกับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างเครื่องมือ

2.2.2 สรุปรอบแนวคิดขอบเขตการวิจัย และวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.3 นำแบบสอบถามของบาสและอวลิโอ (Bass and Avolio) ซึ่งประเสริฐสมพงษ์ธรรมได้แปลไว้มาปรับปรุงข้อคำถามบางรายการให้เหมาะกับสภาพของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

2.2.4 สร้างแบบสอบถามประสิทธิผลการบริหารงานในสถานศึกษาโดยการนำประเด็นที่ได้จากการศึกษาไปจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับกรอบแนวคิด

2.2.5 นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจพิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ

2.2.6 นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจพิจารณาความตรงเนื้อหา (Content Validity) โดยใช้แบบประเมิน IOC (Index of Congruence) ได้ค่าอยู่ระหว่าง .80 ถึง 1.0

2.2.7 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามแนวทางที่ได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

2.2.8 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต2 ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

2.2.9 วิเคราะห์หาคุณภาพของแบบสอบถามโดยนำผลตามข้อมูลที่ได้รับจากการทดลอง มาคำนวณหาค่าความเที่ยง (Reliability) ตามสูตรค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ ครีอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยง(Reliability) ของภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน เท่ากับ .85 ค่าความเที่ยงของภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพ เท่ากับ .97 ค่าความเที่ยงประสิทธิผลของสถานศึกษา เท่ากับ .93 จำแนกเป็นแต่ละด้านดังนี้ ภาวะผู้นำด้านการให้รางวัลตามสถานการณ์ เท่ากับ .93 ภาวะผู้นำด้านการบริหารแบบวางเฉย เท่ากับ .62 ภาวะผู้นำด้านความมีบารมี เท่ากับ .92 ภาวะผู้นำด้านการคล้อย เท่ากับ .92 ภาวะผู้นำด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา เท่ากับ .94 และภาวะผู้นำด้านการมุ่งสัมพันธ์เป็นรายคน เท่ากับ .91 ค่าความเที่ยงประสิทธิผลความสามารถด้านการพัฒนางาน เท่ากับ .86 ประสิทธิผลความสามารถด้านการพัฒนาบุคลากร เท่ากับ .80 ประสิทธิผลความสามารถด้านการพัฒนาองค์กร เท่ากับ .80 และประสิทธิผลความสามารถด้านการบริการ เท่ากับ .80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษาโดยกำหนดดังนี้

3.1 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช ขออนุญาตผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต2 และขอความอนุเคราะห์ให้ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต2 เพื่อส่งแบบสอบถามไปยังสถานศึกษากลุ่มตัวอย่างเพื่อเก็บข้อมูล จำนวน 115 โรงเรียนรวมทั้งสิ้น 389 คน

3.2 ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามโดยผ่านผู้บริหารสถานศึกษา และขอความอนุเคราะห์การรับแบบสอบถามคืนผู้วิจัยโดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ ซึ่งจัดซองเอกสารจำหน่ายซองที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมติดแสตมป์ไว้ทุกฉบับโดยกำหนดช่วงเวลาที่จะส่งคืนภายใน 20 วัน

3.3 ผู้วิจัยรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับคืนและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 389 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 นำแบบสอบถามมาลงรหัสในแบบลงรหัสวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำไปประมวลผลเพื่อคำนวณหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ

4.2 วิเคราะห์เกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยการหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) เป็นรายด้านแล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ขีดจำกัดล่างและขีดจำกัดบนของค่าคะแนน 1- 5 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ น้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ มาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

4.3 วิเคราะห์เกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย \bar{X} ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นรายด้านแล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวได้กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมาย โดยใช้เกณฑ์ขีดจำกัดล่างและขีดจำกัดบนของค่าคะแนน 1- 5 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 1.00 - 5.00 ดังมีรายละเอียด ดังนี้

ช่วงค่าเฉลี่ย	การแปลความหมาย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ น้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 - 2.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ น้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 - 3.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 - 4.49	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ มาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 - 5.00	แปลว่า มีระดับการปฏิบัติ มากที่สุด

4.4 การหาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำและประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson is Product Moment
Correlation Coefficient)

4.5 การพยากรณ์ภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงานในสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression)